

SELETUSKIRI määruse eelnõu
„Põhja-Pärnumaa valla põhimäärus“ juurde

Määruse eesmärk

Käesoleva määrusega kinnitatakse Põhja-Pärnumaa valla põhimäärus.

Õiguslikud alused

Haldusreformi seaduse § 16 lõike 2 kohaselt kehtestab haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valla või linna põhimääruse kuue kuu jooksul volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates.

Halinga Vallavolikogu 22.12.2016 otsusega nr 43, Tootsi Vallavolikogu 22.12.2017 otsusega nr 70, Vändra Alevivolikogu 22.12.2016 otsusega nr 36 ja Vändra Vallavolikogu 22.12.2016 otsusega nr 55 kinnitatud „Vändra alevi, Vändra valla, Tootsi valla ja Halinga valla ühinemislepingu” p 3.4 kohaselt võtab uue valla volikogu kuue kuu jooksul volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates vastu uue põhimääruse. Uue põhimääruse kehtestamiseni tegutseb vald Vändra valla põhimääruse alusel. Uue valla põhimääruse kehtestamisega kaotavad kehtivuse varemkehtinud põhimäärused.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 22 lõike 1 punkti 9 kohaselt on volikogu ainupädevuses valla põhimääruse kinnitamine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine. KOKS § 45 lõike 5 kohaselt on valla põhimääruse kinnitamiseks, muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.

Valla põhimääruse sisu nõuded on kehtestatud mitmetes KOKS-i sätetes, ennekõike §-s 8.

Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb 11-st peatükist, mis omakorda jagunevad jagudeks ja jaotisteks.

1. peatükk sätestab põhimääruse üldsätte ehk kokkuvõtvalt põhimääruse reguleerimise eseme.

2. peatükk sätestab valla sümboolika liigid ja kasutamise viisid. Kuna sümboolikakonkursil välja valitud kavand ei vastanud Riigikantselei arvates kohaliku omavalitsuse sümboolikale kehtestatud nõuetele, siis ei ole sümboolikakonkurss veel lõppenud ja volikogu peab moodustama edasiste valikute tegemiseks uue komisjoni või andma selle ülesande ühele alatistest komisjonidest. Seetõttu ei ole eelnõu § 2 lõikes 2 valla vapi ja lipu kirjeldusi, vaid on volitusnorm volikogule kinnitada valla vapi ja valla lipu kirjeldused eraldiseisva volikogu määrusega, mis võib küll tähendada ka seda, et need kirjeldused lisatakse põhimäärusesse põhimääruse muudatusena, sest KOKS § 8 lõike 1 punkti 3 kohaselt tuleb põhimääruses sätestada mh ka valla sümbolid ja nende kasutamise kord.

3. peatükk peaks sätestama valla tunnustusavalduste vormid ja tunnustamise korra, kuid seni, kuni puudub selgus selle kohta, missugused senised tunnustusavalduste vormid jäävad või kuidas need ühtlustatakse või võetakse kasutusele uued vormid, on eelnõus volitusnorm volikogule kehtestada tunnustusavaldused eraldi määrusega. Vajadusel võib nimetatud määrusega täiendada ka valla põhimäärust.

4. peatükk sätestab volikogu esimehe ja aseesimehe valimise korra, volituste lõppemise või

peatumise alused, õigused ja kohustused, volikogu töökorra, volikogu komisjonide tegevuse alused, moodustamise ja töökorra. Kuigi KOKS ei näe ette, et volikogu töökord peaks olema sätestatud põhimääruses, on eelnõu koostaja pidanud vajalikuks see põhimääruses sätestada. Varasemalt on volikogu töökord olnud sätestatud põhimääruses ka Vändra alevis, Vändra vallas ja Tootsi vallas. Halinga vallas oli töökord kehtestatud eraldi määrusena.

Erinevalt Halinga ja Tootsi valla ning Vändra alevi põhimäärustest on eelnõus sees Vändra valla põhimääruseski olnud võimalus esitada arupärimisi valla äriühingu ja sihtasutuse nõukogu esimehele, olgugi, et nõukogu esimees ei ole mitte volikogu, vaid valitsuse poolt kinnitatud. Arupärimine on vahend volikogu liikme jaoks, kuidas teostada kontrolli valla tegevuse üle ja eelnõu koostaja on seisukohal, et lisaks volikogu poolt valitud, nimetatud või kinnitatud isikutele võiks olla volikogu liikmel õigus pärida ka valla äriühingu või sihtasutuse tegevuse kohta selle nõukogu liikmelt.

5. peatükk sätestab vallavanema valimise ja valitsuse moodustamise korra ning valitsuse pädevuse ja töökorra.

6. peatükk sätestab valla ametiasutuse ülesanded ja struktuuri ning vallasekretäri täpsustatud ülesanded. KOKS § 22 lg 1 p 34 kohaselt on volikogu ainupädevuses valla ametiasutuse moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine ning ametiasutuse põhimääruse kinnitamine. Samas on KOKS § 8 lg 1 p 4 näinud ette, et ametiasutuse moodustamise kord sätestatase valla põhimääruses. Seetõttu ongi mõned KOV üksused läinud seda teed, et ametiasutuse põhimäärus on kehtestatud eraldi määrusena, kuid paljud on otsustanud ametiasutuse moodustamise korra sätestada valla põhimääruses. Viimast teed on mindud ka käesoleva eelnõu koostamisel ning 6. peatükk sätestabki ametiasutuse ülesanded ja kohustused, kasutatavate pitsatite kirjeldused, vallavanema kui ametiasutuse juhi pädevuse ametiasutuse juhtimisel, samuti struktuuri koostamise alused. Peatükk näeb ette, et ametiasutus jaguneb viieks osakonnaks ning kirjeldatud on osakondade tegevuse põhialused, osakonna juhataja ja teenistujate ülesanded ning osakondade tegevusvaldkonnad, samuti vallasekretäri kui vallakantselei juhi ülesanded täpsustatuna seaduses sätestatule. Kuna ühinemislepingu kohaselt on vallas lisaks Vändra alevis asuvale halduskeskusele ette nähtud halduskeskused ka Pärnu-Jaagupi ja Tootsi alevisse, siis on peatükis sätestatud ka halduskeskuse ülesanded.

7. peatükk sätestab valla arengukava eelarvestrateegia ja eelarve koostamise ja muutmise kord ning finantsjuhtimise põhimõtted. Valla eelarve nähakse ette **kassapõhisena**, mis tähendab, et eelarves kavandatakse majandustehingud selles perioodis, millal planeeritakse nendega seotud raha laekumine või väljamaksmine. Päeatükk näeb ette eelarve osad, tulude ja kulude liigid, eelarve menetluse tähtajad ja põhimõtted nii valitsuses kui ka volikogus, eelarve seletuskirja sisuõndud, samuti eelarve täitmise, reservfondi kasutamise, seire ja aruandluse ning eelarve avalikustamise korra

8. peatükk sätestab valla esindamise korra. Peatükk näeb ette valla esinduspädevuse jaotuse. Valda esindavad oma pädevuse piires volikogu ja volikogu esimees, valitsus ja vallavanem ning nende määratud isikud, vallasekretär, asutuste juhid, volitatud ja lepingulised esindajad.

9. peatükk sätestab valla õigusaktide koostamise, vastuvõtmise, muutmise, avalikustamise ja kontrolli korra. Peatükk määratleb õigusaktide eelnõude väljatöötajad, kelleks on ennekõike valitsus, valitsuse liikmed, volikogu komisjonid, komisjoni liikmed, ametiasutus ja ametnikud. Peatükk näeb ette nõuded õigusaktide eelnõude suhtes, milleks on eelkõige vastavus haldusmenetluse seadusele (haldusaktid) ning hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale

(määrused). Peatükk sätestab veel eelnõude kooskõlastamise korra, õigusaktide kättesaadavaks tegemise viisid ja tähtjad, vastuvõtmise, allkirjastamise, jõustumise, avalikustamise ja täitmise korra.

10. peatükk sätestab sisekontrollisüsteemi ja siseauditi läbiviimise alused.

Juba alates 01.01.2013 sätestab KOKS § 48¹, et volikogu tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseaudiitori kutsetegevuse korraldamise kohalikus omavalitsuses. Seni ei ole seda ühinenud KOV üksustes rakendatud. Põhimääruse eelnõus on lühidalt loetletud sisekontrollisüsteemi ülesanded. Vallavanema kui vastutava isiku otsustada on jäetud see, kas sisekontrollisüsteem rakendatakse vastava ametikoha (siseaudiitor) loomise teel või tellitakse teenus audiitorettevõtjalt. Siseaudiitor peab vastama audiitortegevuse seaduse §-s 6 sätestatud nõuetele, milleks on ennekõike avaliku sektori siseaudiitori kutse omamine, mille eelduseks omakorda on vastava kutseeksami sooritamine.

Valitsusele antakse volitus kehtestada siseauditi üldeeskiri.

11. peatükis on esitatud rakendussätted, milleks on ennekõike seniste valdade ja alevi põhimääruste kehtetuks tunnistamine ning määruse jõustumise aeg. Määruse jõustumisajaks on määratud 1. jaanuar 2018. a, mil peab tegevust alustama valla ametiasutus – Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus. Kuna uues põhimääruses sätestatakse ka volikogu ja valitsuse töökorrad, siis tunnistatakse rakendussätetes kehtetuks ka seniste valdade volikogude ja valitsuste töökorrad. Kehtetuks tunnistatakse ka Vändra Tungla väljaandmise kord (see sõltub sellest, missugune saab olema uue valla tunnustamise kord – kas jätkatakse seniselt või saavad olema uued).

Valla põhimääruse vastuvõtmiseks viiakse läbi kaks lugemist kahel istungil ja I lugemisel moodustatakse redaktsioonitoimkond, kes vaatab läbi I lugemise lõpul määratud tähtjaks esitatud muudatusettepanekud ning võtab seisukoha, kas esitatud ettepanekutega arvestada või mitte. Arvestatud muudatusettepanekud viiakse II lugemiseks põhimäärusesse sisse.

Ahti Randmere
22.11.2017